

Bosna i Hercegovina

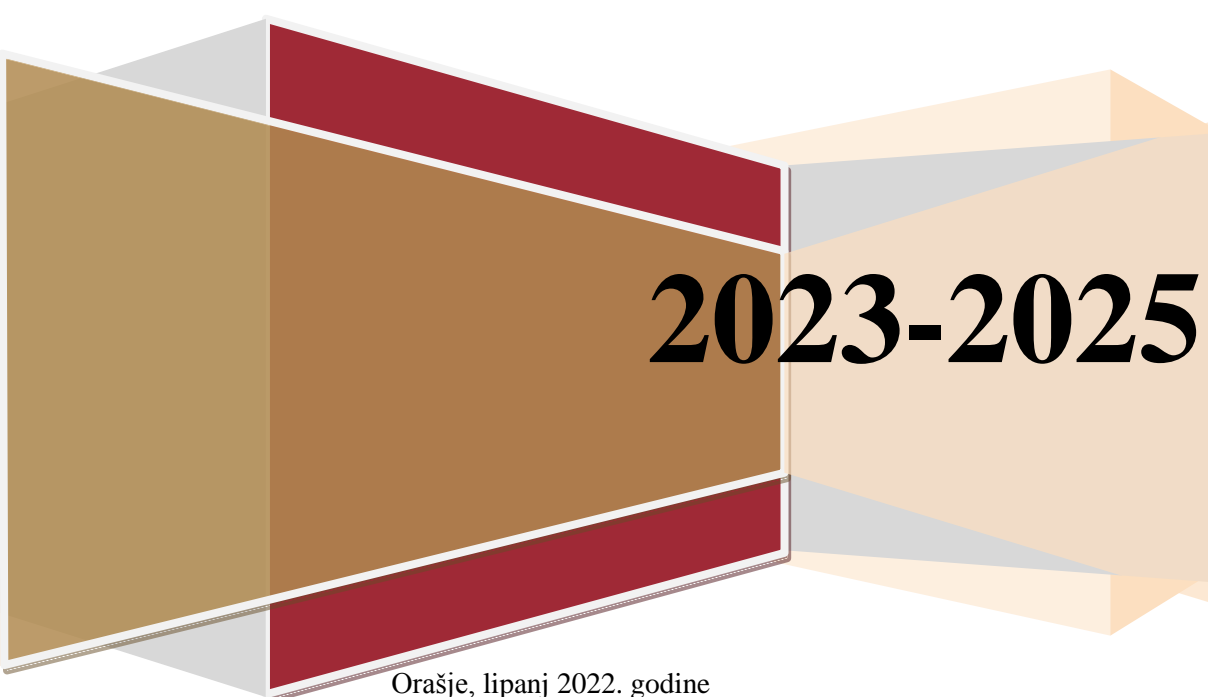
Federacija Bosne i Hercegovine

ŽUPANIJA POSAVSKA

Vlada Županije Posavske

SMJERNICE EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE ŽUPANIJE POSAVSKE

za razdoblje 2023.-2025. godina

2023-2025

Orašje, lipanj 2022. godine

KAZALO:

1. UVOD	3
2. STRATEŠKI CILJEVI EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE ŽUPANIJE POSAVSKE, PRIORITETI RASHODA, IZDATAKA I STRUKTURALNIH REFORMI	3
3. OSNOVNI MAKROEKONOMSKI POKAZATELJI I POKAZATELJI EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE ŽUPANIJE POSAVSKE U 2021.G.	5
3.1. Pregled makroekonomskih kretanja u BiH u 2021. godini	5
3.2. Pregled osnovnih statističkih pokazatelja za Županiju Posavsku u 2021.g.	7
4. PRETPOSTAVKE DRUŠTVENOG I GOSPODARSKOG RAZVITKA ŽUPANIJE POSAVSKE ZA RAZDOBLJE 2023.-2025. GODINA	8
5. PROCJENA PRIHODA I PRIMITAKA PRORAČUNA ŽUPANIJE POSAVSKE ZA RAZDOBLJE 2023.-2025. GODINA	9
6. PREDVIĐENE PROMJENE JAVNOG DUGA ŽUPANIJE POSAVSKE U RAZDOBLJU 2023.-2025. GODINA	13

1. Uvod

Sukladno članku 17. Zakona o proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: (102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25a/22) Vlada Županije Posavske na prijedlog Ministarstva financija Županije Posavske donosi Smjernice ekonomske i fiskalne politike Županije Posavske za razdoblje 2023.-2025. godina. Smjernice su dokument koji sadrži strateške ciljeve ekonomske i fiskalne politike Županije Posavske, osnovne makroekonomske pokazatelje za prethodno razdoblje, osnovne pokazatelje ekonomske i fiskalne politike Županije, pretpostavke društvenog i gospodarskog razvitka za razdoblje 2023.-2025. godina, procjenu prihoda i primitaka te usklađenu razinu ukupnih ciljanih rashoda i izdataka, kao i predviđene promjene javnog duga Županije Posavske u navedenom razdoblju.

Smjernice ekonomske i fiskalne politike Županije Posavske za razdoblje 2023.-2025. godina predstavljaju osnovu za izradu srednjoročnih i godišnjih planova za navedeno razdoblje, te imaju za cilj utvrditi temelj za pripremu Dokumenta okvirnog proračuna Županije Posavske za razdoblje 2023.-2025. godina.

Ovaj dokument treba odražavati utjecaj svih aktualnih procesa iz okružja, s aspekta mogućih implikacija na fiskalni kapacitet Županije Posavske, kao i poboljšati koordinaciju između Vlade Županije Posavske i općina na pripremi proračuna za 2023. godinu. Smjernice ekonomske i fiskalne politike Županije Posavske za razdoblje 2023.-2025.godina, također, trebaju osigurati realan, sveobuhvatan i konsolidiran okvir planiranja rashoda za sve razine vlasti. Pri izradi Smjernica korištene su srednjoročne projekcije, te godišnje procjene prihoda.

Skupština Županije Posavske je u srpnju 2021. godine usvojila Strategiju razvoja Županije Posavske za razdoblje 2021.-2027. godina koja pruža integrirani okvir za definiranje javnih politika i usmjeravanje razvoja Županije u promatranom razdoblju.

2. Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike Županije Posavske, prioriteti rashoda, izdataka i strukturalnih reformi

Strateški cilj je cilj najviše razine koji utječe na sveukupni pravac razvoja zajednice i predstavlja jasan smjer kretanja u dugoročnom razdoblju. Strateška platforma razvoja Županije Posavske za razdoblje 2021.-2027. godina, razrađena u Strategiji razvoja Županije Posavske 2021.-2027., temelji se na tri strateška cilja koji osiguravaju sinergijske učinke između gospodarskog i društvenog razvitka te zaštite okoliša i razvoja javne infrastrukture.

Strateški ciljevi zasnovani su na strateškim fokusima i definirani u skladu s postavljenom vizijom razvoja. Definirani su sljedeći strateški ciljevi:

Strateški cilj 1. Poboljšati poslovno okružje i konkurentnost gospodarstva za održivi rast – zasnovan na sljedećim ključnim pretpostavkama:

- unaprjeđenje poslovnog okružja i poduzetničke infrastrukture na području Županije, uz promidžbu razvojnih mogućnosti za privlačenje domaćih i stranih investicija,
- poticanje otvaranja novih radnih mjesta uz pomoć investicija i gospodarskog rasta, uz usklađivanje ponude kvalitete radne snage prema potrebama gospodarstva, kako bi se stvorili preduvjeti za pametni rast zasnovan na znanju,

- osiguranje kontinuirane potpore malim i srednjim poduzećima i obrtnicima za jačanje konkurentnosti uz pomoć inovacija, standardizacije, specijalizacije i digitalizacije poslovanja, uz povećanje finalizacije i izvoznih potencijala gospodarstva Županije, vodeći računa o primjeni čistih tehnologija za zeleni rast,
- jačanje kapaciteta poljoprivrednih proizvođača uz pomoć unaprjeđenja učinkovitosti sustava potpore poljoprivrednim gospodarstvima i obrtima, educiranja i savjetodavno-tehničke pomoći poljoprivrednicima, i
- poboljšanje ekonomske valorizacije prirodnih i kulturno-povijesnih resursa, uz razvoj turističke infrastrukture i ponude.

Strateški cilj 2. Unaprijediti javne usluge u zdravstvu i obrazovanju i povećati opseg društvene infrastrukture na načelima dobrog upravljanja – zasnovan na sljedećim ključnim pretpostavkama:

- stimuliranje smanjenja vanjskih migracija stanovništva,
- ostvarivanje zajedničkih projekata u upravljanju razvojem, prije svega na županijskom pristupu (ne lokalnom neminovno), posebice u upravljanju lokalnim prometom, detaljnom uređenju prostora, očuvanju kulturnog i prirodnog naslijeđa,
- smanjenje negativnog utjecaja u područjima koja trpe pritisak od strane prometa, primjenom ekološki prihvatljivih prometnih sredstava,
- potpora za izazovne procese racionalizacije obrazovanja i povećanja proizvodnosti, s istovremenim jačanjem pružanja usluga u zdravstvu i socijalnoj zaštiti, uz poštivanje načela uključenosti, i
- jačanje suradnje na načelima javno-privatnog-civilnog partnerstva, u svrhu povećanja broja implementiranih razvojnih projekata.

Strateški cilj 3. Uspostaviti prostorno-planski i okolišno prihvatljiv sustav upravljanja okolišem, uz uravnoteženi teritorijalni razvoj infrastrukture – zasnovan na sljedećim ključnim pretpostavkama:

- zakonska regulativa u svim područjima zaštite okoliša treba biti obveza, a ne opcija,
- shvaćanje i prihvaćanje ozbiljnosti čuvanja i zaštite prirodnih resursa, racionalnog korištenja resursa i takav način razvoja kojim se može osigurati obnova resursa i cirkularna ekonomija,
- jačanje prekogranične i međunarodne suradnja u zaštiti okoliša, posebice voda i rijeke Save,
- priprema i usvajanje dinamičnog Prostornog plana Županije Posavske uključujući uspostavu i razvoj institucija za upravljanje zaštitom okoliša,
- prepoznavanje važnosti prirodnog i kulturnog naslijeđa kao važnih ekonomskih faktora, te preduvjeta za razvoj turizma na održiv način, i
- jačanje ljudskih resursa koji su ključ shvaćanja i ozbiljnijeg pristupa u zaštiti okoliša.

Za razdoblje 2021.-2027. godina utvrđeni su sljedeći prioriteti:

Prioritet 1.1.: Jačanje gospodarstva uz specijalizaciju i digitalizaciju za stvaranje dodane vrijednosti i zapošljavanje

Prioritet 1.2.: Unaprjeđenje potpore razvoju poljoprivrede i ruralnih područja

Prioritet 1.3.: Poboljšanje turističke ponude za održivi turizam

Prioritet 2.1.: Poboljšanje uvjeta i infrastrukture za odgoj i obrazovanje

Prioritet 2.2.: Poboljšanje demografske obnove i socijalno-zdravstvene zaštite

Prioritet 2.3.: Smanjenje rizika od katastrofa uzrokovanih prirodnim i drugim nesrećama

Prioritet 3.1.: Uspostavljanje i jačanje integralnog sustava upravljanja prostorom i zaštitom okoliša

Prioritet 3.2.: Potpora primjeni principa zaštite okoliša i standardima održivog razvoja u upravljanju prirodnim resursima i infrastrukturi (javnoj i komunalnoj)

Za realizaciju dijela navedenih prioriteta utvrđeni su strateški projekti s indikativnim financijskim okvirima kako slijedi:

1. Izgradnja infrastrukture u poduzetničkim/poslovnim zonama – 20% financiranje iz Proračuna Županije Posavske (600 tisuća KM)
2. Izgradnja sustava za navodnjavanje i odvodnju – 100% vanjsko financiranje
3. Uređenje hidromelioracijske mreže i čišćenje kanalske mreže – 57,14% financiranje iz Proračuna Županije Posavske (600 tisuća KM)
4. Izgradnja 2 jezera Ciglane - 20% financiranje iz Proračuna Županije Posavske (140 tisuća KM)
5. Integrirano upravljanje otpadom Županije Posavske – 16,67% financiranje iz Proračuna Županije Posavske (500 tisuća KM)

Za implementaciju cjelokupne Strategije razvoja Županije Posavske za razdoblje 2021.-2027. godine predviđen je ukupan iznos financijskih sredstava od 50.573.000 KM, od čega 44,8% (22.656.700 KM) iz proračuna Županije Posavske, a 56,2% iz vanjskih izvora.

Osim sufinanciranja navedenih strateških projekata u razdoblju 2023.-2025. godina iz Proračuna Županije Posavske, kroz tekuće potpore nižim razinama i pojedincima te subvencije privatnim poduzećima i poduzetnicima, financirati/sufinancirati će se i potrebe zajednice iz svih relevantnih oblasti (zdravstvo i socijala, poljoprivreda, vodoprivreda, šumarstvo i uređenje poljoprivrednog zemljišta, turizam, zaštita okoliša, zaštita od prirodnih i drugih nesreća, braniteljska populacija, obrazovanje, kultura, sport, mediji i vjerske institucije, gospodarstvo i razvoj poduzetništva, projekti jedinica lokalne samouprave i ostale potrebe pojedinaca i društva u cjelini).

3. Osnovni makroekonomski pokazatelji i pokazatelji ekonomske i fiskalne politike u 2021. godini

3.1. Pregled makroekonomskih kretanja u BiH u 2021. godini

Prema službenim podacima Agencije za statistiku BiH, u 2020. godini u Bosni i Hercegovini ostvaren je realni pad BDP-a od 3,2% u odnosu na 2019. godinu. Nakon pandemijske i recesijske 2020. godine, u 2021. godini postupna stabilizacija epidemioloških okolnosti i poboljšanje gospodarske aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima (EU i zemlje regije) doveli su do oporavka ekonomske aktivnosti u Bosni i Hercegovini. Rezultat snažnog oporavka, prema prvim procjenama BHAS-a, bila je visoka razina BDP-a (35,9 milijardi KM) uz zabilježenu pozitivnu stopu realnog rasta od 7,1%. Ovakav rast bio je vođen rastom ukupnog izvoza roba i usluga od 39% u odnosu na prethodnu godinu. Naime, u uvjetima pojačane globalne potražnje izazvane negativnim posljedicama pandemije COVID-19 virusa, osobito kad je u pitanju izvoz u EU koja je ključno izvozno tržište s preko 70% ukupnog izvoza BiH, domaći izvoznici su se uspjeli dobro pozicionirati. Ovakvoj dinamici

BDP-a pridonio je i realni rast privatne potrošnje, priliv doznaka iz inozemstva, kontinuirani rast plaća, te kreditni rast osobito u segmentu stanovništva.

Makroekonomski pokazatelji BiH za razdoblje 2020.-2025.godina

Pokazatelj	Službeni podaci	Projekcije				
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Nominalni BDP u mil KM	35.436	37.578	39.590	41.344	43.303	45.489
Nominalni rast u %	-3,0	6,0	5,4	4,4	4,7	5,0
BDP deflator (prethodna godina = 100)	100,2	100,6	103,2	101,3	101,7	101,6
Realni BDP u mil KM (prethodna godina = 100)	35.376	37.344	38.364	40.802	42.568	44.790
Realni rast u %	-3,2	5,4	2,1	3,1	3,0	3,4
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	-1	2	6	1,8	1,7	1,5
Potrošnja u mil KM	32.360	34.018	35.994	37.104	38.186	39.299
Realni rast u %	-2,3	3,7	0,5	1,2	1,2	1,3
Vladina potrošnja u mil KM	7.129	7.272	7.504	7.722	7.961	8.200
Realni rast u %	1,3	1,3	0,7	0,4	0,6	0,5
Privatna potrošnja u mil KM	25.232	26.747	28.489	29.382	30.225	31.099
Realni rast u %	-3,2	4,4	0,5	1,4	1,4	1,5
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil KM	7.779	8.520	9.061	9.700	10.650	11.700
Realni rast u %	-4,1	4,8	0,7	5,1	7,8	7,8
Vladine investicije u mil KM	1.674	1.683	1.758	1.931	2.220	2.553
Realni rast u %	80,5	-1,0	2,7	7,6	11,7	11,7
Privatne investicije u mil KM	6.105	6.835	7.302	7.770	8.430	9.147
Realni rast u %	-15,0	6,4	0,3	4,5	6,8	6,8
Uvoz u mil KM	16.601	21.118	25.190	26.978	28.588	30.548
Nominalni rast u %	-14,8	27,2	19,3	7,1	6,0	6,9
Realni rast u %	-13,6	12,3	6,1	4,1	4,0	4,6
Izvoz u mil KM	11.820	16.142	19.586	21.370	23.129	25.042
Nominalni rast u %	-17,5	36,6	21,3	9,1	8,2	8,3
Realni rast u %	-16,1	20,6	10,6	6,9	6,2	6,1
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	18,5	19,6	19,4	20,2	21,3	22,8
Bilanca tekućeg računa u mil KM	-1.286	-1.155	-1.539	-1.488	-1.334	-1.312
Rast u %	29,5	-11,2	33,3	-3,3	-10,4	-1,6
Bilanca tekućeg računa u % BDP-a	-3,7	-3,1	-3,9	-3,6	-3,1	-2,9

Izvor: DEP – ožujak 2022.

Ukoliko promatramo prosječno kretanje indeksa potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini u 2021. godini u odnosu na prosjek 2020. godine, možemo zaključiti da je u tom razdoblju zabilježena prosječna inflacija od 2,0% izazvana poremećajima na tržištu nafte i naftnih derivata.

U razdoblju siječanj-prosinac 2021. godine izvoz je iznosio preko 14 milijardi KM, što je za 35,7 % više nego u istom razdoblju 2020. godine, dok je uvoz iznosio preko 21 milijardu KM, što je za 27,9% više nego u istom razdoblju prethodne godine. Pokrivenost uvoza izvozom je iznosila 66,1%, dok je vanjskotrgovinski robni deficit iznosio preko 7 milijardi KM.

Trendovi na globalnom tržištu pozitivno su utjecali na ekonomski oporavak Bosne i Hercegovine u 2021. godini u smislu utjecaja na neto izvoz. Međutim, cjenovni šokovi s globalnih tržišta prelili su se na domaće tržište, te je već četvrti kvartal 2021. godine donio snažne inflatorne pritiske. Ubrzan i nekontroliran rast cijena produbljen je političkom krizom i ratom u Ukrajini, te ekonomskim sankcijama između Europe i Rusije.

Početkom 2022. godine došlo je do stabilizacije epidemioloških uvjeta vezanih uz pandemiju Covid-19 virusa. Međutim, složene međunarodne političke prilike vezane uz rat u Ukrajini značajno su se odrazile na globalne ekonomske tijekove, na prvom mjestu u obliku

naglih i visokih inflatornih skokova što se odrazilo u ogromnom porastu cijena energenata i poljoprivrednih proizvoda. Uzimajući u obzir navedena dešavanja u međunarodnom okružju, snažan rast svjetskih cijena i visoku osnovicu BDP-a iz prethodne godine, DEP-ova projekcija ekonomskog rasta u BiH u 2022. godini iznosi 2,1%. Pod pretpostavkom normalizacije vanjskih čimbenika i internih dinamika u BiH, očekivana stopa rasta BDP-a trebala bi iznositi 3,1% u 2023. godini, 3,0% u 2024. godini i 3,4% u 2025. godini. DEP-ova pretpostavka je da bi ključni oslonac ekonomskog rasta tijekom ovog razdoblja trebala predstavljati domaća potražnja kroz povećanje privatne potrošnje i investicija.

3.2. Pregled osnovnih statističkih pokazatelja za Županiju Posavsku u 2021. godini

Za pregled osnovnih statističkih kretanja u Županiji Posavskoj za 2021. godinu korišteni su mjesečni bilteni Federalnog zavoda za statistiku i ostali dostupni podaci relevantnih institucija u Bosni i Hercegovini i Federaciji Bosne i Hercegovine.

Prema osnovnim pokazateljima Federalnog zavoda za statistiku iznesenim u Mjesečnom statističkom pregledu FBiH po kantonima 2/22 prosječna neto plaća u Županiji Posavskoj u prosincu 2021. godine iznosila je 917 KM, što iznosi 87,7% prosječne neto plaće u Federaciji Bosne i Hercegovine. Po visini mjesečne neto plaće Županija Posavska je zauzimala 8 mjesto, odnosno od deset federalnih županija/kantona nižu prosječnu plaću imali su samo Zeničko-dobojski i Srednjobosanski kanton. Isto se odnosi i na prosječnu bruto plaću, koja je u Županiji Posavskoj u prosincu 2021. godine iznosila 1.369 KM.

Indeks opsega industrijske proizvodnje u prosincu 2021. godine u odnosu na prosinac 2020. godine iznosio je 98,4, dok je federalni indeks iznosio 105,0. Pokrivenost uvoza izvozom u razdoblju siječanj-prosinac 2021. godine iznosila je 50,1% (prosječno FBiH iznosio je 63,3%), a trgovinska bilanca u istom razdoblju iznosila je -132 milijuna KM.

Na dan 31.12.2021. godine u Županiji Posavskoj bilo je ukupno 2.427 registriranih poslovnih subjekata, od kojih je 1.058 pravnih osoba, 834 jedinice u sastavu i 535 obrta. Najveći broj registriranih poslovnih subjekata zabilježen je u Općini Orašje (Grad Orašje) – 1.243 poslovna subjekta ili (51,2%), a potom u Općini Odžak – 949 poslovnih subjekata (39,1%), te u Općini Domaljevac-Šamac – 235 poslovna subjekta (9,7%). Promatrano prema područjima KD BiH 2010 (klasifikacija djelatnosti) najzastupljenije djelatnosti u Županiji Posavskoj su trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala (197 osnovnih pravnih osoba, 320 jedinica u sastavu i 81 obrt), prerađivačka industrija (120 osnovnih pravnih osoba, 56 jedinica u sastavu i 84 obrta), te ostale uslužne djelatnosti (304 osnovne pravne osobe, 85 jedinica u sastavu i 41 obrt).

Najviša prosječna neto plaća u Županiji Posavskoj u prosincu 2021. godine zabilježena je u području proizvodnje i opskrbe električnom energijom, plinom parom i klimatizacijom u iznosu od 1.809 KM, dok je najniža zabilježena u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u iznosu od 415 KM.

Ukupni indeks industrijske proizvodnje u razdoblju siječanj-prosinac 2021. u odnosu na isto razdoblje 2020. godine porastao je i iznosio 106,7. Najveći porast indeksa industrijske proizvodnje zabilježen je u području proizvodnje strojeva i uređaja (indeks 141,4), te proizvodnje gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme (indeks 121,4). Smanjenje

industrijske proizvodnje najviše je pogodilo područje proizvodnje kože i srodnih proizvoda (indeks 38,8), te u manjoj mjeri područje proizvodnje prehrambenih proizvoda (indeks 97,2).

U 2021. godini Županija Posavska je najviše izvozila sirovu kožu i sirovo krzno (vrijednost izvoza preko 10 milijuna KM), drvo i pluto (izvoz preko 3,7 milijuna KM), te žitarice i proizvode od žitarica (preko 2,3 milijuna KM). Ukoliko se napravi usporedba s vrijednostima izvoza u 2020. godini došlo je do povećanja izvoza voća i povrća (indeks 125,8), pića (indeks 117,0), sirove kože i sirovog krzna (indeks 205,3), te drva i pluta (indeks 183,3). Istovremeno se smanjio izvoz žitarica i proizvoda od žitarica (indeks 58,7), prirodnih đubriva i minerala (indeks 73,2), hrane za životinje, te duhana i proizvoda od duhana. Najviše se izvozilo u Njemačku, Hrvatsku, Sloveniju i Austriju, a u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu porastao je izvoz i u Nizozemsku, Belgiju, Francusku i Norvešku.

Vrijednost uvoza u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu porasla je za 27,8%, odnosno u apsolutnom iznosu za preko 57,7 milijuna KM, i iznosila je 265 milijuna KM. Najviše se uvozilo naftu i naftne derivate (89 milijuna KM), električne strojeve, aparate i uređaje (preko 30 milijuna KM), te žitarice i proizvode od žitarica (preko 28 milijuna KM). U odnosu na 2020. godinu najviše je porastao uvoz mesa i mesnih preradevina (indeks 174,1), toaletnih proizvoda i proizvoda za čišćenje (indeks 188,7), plastičnih masa u primarnim oblicima (indeks 165,0), željeza i čelika (indeks 160,4) i slično. Uvozilo se najviše iz Italije, Njemačke, Mađarske, Hrvatske i Kine.

Iako Županija Posavska nema značajnu turističku ulogu statistički podaci pokazuju da se u razdoblju siječanj-prosinac 2021. godine u odnosu na isto razdoblje 2020. godine gotovo 2,5 put povećao broj dolazaka turista (zabilježenih 7.877 dolazaka), te nešto više od duplo povećao broj noćenja turista (zabilježenih 11.358 noćenja). Obzirom na zemljopisni položaj Županije i njezinu neposrednu blizinu Republici Hrvatskoj najveći broj zabilježenih turista dolazi iz Hrvatske, pa potom iz Italije i Austrije.

4. Pretpostavke društvenog i gospodarskog razvitka Županije Posavske za razdoblje 2023.-2025. godina

Sukladno prioritetima prepoznatim u Strategiji razvoja Županije Posavske 2021.-2027. godina, uz mjere i aktivnosti za postizanje zadanih strateških ciljeva, identificirani su osnovni razvojni problemi i razvojne potrebe, te postavljeni ciljni rezultati za provedbu mjera.

U razdoblju 2023.-2025. godina nastavit će se provođenje navedenih mjera i aktivnosti sa slijedećim ključnim ciljnim vrijednostima do 2027. godine:

- povećanje broja poslovnih subjekata na tisuću stanovnika do ciljanih 48,1,
- povećanje rasta ukupnih prihoda gospodarskih subjekata do ciljanih 20%,
- povećanje ukupne vrijednosti industrijskog izvoza do ciljanih 167,7 milijuna KM,
- povećanje iznosa prosječne neto plaće u industriji do ciljanih 794 KM,
- rast broja okrupnjenih poljoprivrednih gospodarstava (5 ha i više) do ciljanih 700,
- povećanje vrijednosti ukupnog izvoza u području klasifikacije djelatnosti Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov do ciljanih 1,5 milijuna KM,
- povećanje prosječne neto plaće u području klasifikacije djelatnosti Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov do ciljanih 500 KM,

- povećanje iskorištenosti smještajnih kapaciteta u Županiji Posavskoj do ciljanih 31,8%,
- povećanje ukupnog broja poslovnih subjekata u hotelijerstvu i ugostiteljstvu do ciljanih 211,
- povećanje prosječne neto plaće u hotelijerstvu i ugostiteljstvu do ciljanih 600 KM,
- povećanje broja dolazaka i broja noćenja turista do ciljanih 20.000 odnosno 30.000,
- povećanje broja učenika u jednom odjeljenju do ciljanih 18,
- 100% smanjenje broja djece koja nisu primljena zbog popunjenih kapaciteta u predškolskom obrazovanju,
- povećanje broja stanovnika na 1 kućanstvo do ciljanih 4,
- smanjenje broja stanovnika po 1 liječniku do ciljanih 600,
- povećanje stope nataliteta do ciljanih 5%,
- 100% pokrivenost područja sustavom ranog obavještanja i uzbunjivanja u slučaju prirodnih nesreća,
- smanjenje koeficijenta procijenjene opasnosti od minskih polja do ciljanih 3-5%,
- 100% pokrivenost uslugama odvoza otpada u svim općinama Županije Posavske i Gradu Orašju,
- smanjenje ukupno suspendiranih tvari na nelegalnim deponijama otpada do ciljanih 1000 kg/godina,
- 100% područja Županije Posavske pokrivenog prostorno-planskom dokumentacijom u skladu s načelima održivog razvoja,
- povećanje % stanovništva s pristupom vodovodnoj mreži do ciljanih 60%,
- povećanje % stanovništva s pristupom odvodnoj mreži do ciljanih 40%, i
- smanjenje godišnjeg izdvajanja za električnu energiju, grijanje i vodu u zgradama javne uprave do ciljanih 400.000 KM.

5. Procjena prihoda i primitaka proračuna Županije Posavske za razdoblje 2023.-2025. godina

Projekcije prihoda od neizravnih i izravnih poreza Proračuna Županije Posavske za razdoblje 2022.-2025. godina temelje se na revidiranim projekcijama javnih prihoda koje je Federalno ministarstvo financija dostavilo u svibnju 2022. godine. Iste se temelje na postojećim poreznim politikama, srednjoročnom Planu naplate ukupnih prihoda na Jedinstvenom računu, srednjoročnim prognozama kretanja krajnje potrošnje, planu otplate vanjskog duga te povijesnim i tekućim trendovima naplate.

Prihodi od neizravnih poreza

U 2022. godini očekivan je nastavak rasta naplate prihoda od neizravnih poreza, pa se za razinu Bosne i Hercegovine projicira ostvarenje od 3.927,3 milijuna KM, odnosno povećanje za gotovo 10% u odnosu na 2021. godinu. Ukupan raspoloživi dio prihoda od neizravnih poreza za daljnju raspodjelu korisnicima u Federaciji BiH, nakon odbitka sredstava namijenjenih otplati vanjskog duga, trebao bi iznositi oko 3.400 milijuna KM. Kako će u 2023. godini doći do značajnijeg porasta dospeljeća obveza na ime otplate vanjskog duga, predviđa se da će u navedenoj godini raspoloživi dio prihoda od neizravnih poreza biti manji za 2,85% u odnosu na 2022. godinu. U razdoblju 2024.-2025. godina, uslijed smanjenja dospeljelih obveza po osnovi vanjskog duga, projicira se, potom, ponovni rast ovih prihoda i to za 3,27% i 3,40% respektivno.

Pojedinačna raspodjela prihoda od neizravnih poreza za županijske/kantonalne proračune urađena je u skladu sa Zakonom o izmjeni Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 17/22).

Od 2023. godine očekuje se početak primjene odredbe Zakona o izmjeni Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 17/22) od 2023. godine, kojom se smanjuje koeficijent koji odražava posebne rashodovne potrebe Kantona Sarajevo s 1,9658 na 1,5, te će se isti svake sljedeće kalendarske godine umanjivati za 0,1 do koeficijenta 1,3. Iz tog razloga, unatoč smanjenoj projekciji ukupnih raspoloživih prihoda od neizravnih poreza za raspodjelu, očekuje se da će isti u Proračunu Županije Posavske u 2023. godini ipak biti veći od plana za 2022. godinu. Projicira se rast od 6,62% ili u apsolutnom iznosu rast za preko 2,2 milijuna KM.

U razdoblju 2024.-2025. godina projekcije prihoda od neizravnih poreza s Jedinstvenog računa koji pripadaju Županiji Posavskoj dalje rastu i iznose 5,19% i 8,32% respektivno, odnosno projiciraju se iznosi od 37.589.810 KM u 2024. godini, te 40.717.080 KM u 2025. godini.

Očekivana naplata prihoda od neizravnih poreza za upravitelje cesta Županije Posavske u 2023. godini će se smanjiti za 2,85% u odnosu na 2022. godinu, i iznositi će ukupno 1.628.420 KM. Od tog, sukladno županijskim propisima, dio koji pripada Proračunu Županije Posavske u 2023. godinu iznositi će 944.480 KM, dok će se ostatak raspodijeliti na Proračune općina i gradova Županije Posavske. U razdoblju 2024.-2025. godina predviđa se ponovni rast ovih prihoda i to za 3,33% i 8,32% respektivno, što za županijski Proračun znači 975.950 KM u 2024. godini i 1.057.140 KM u 2025. godini.

Prateći ukupan plan naplate, Odjeljenje za makroekonomske analize (OMA) predviđa očekivanu naplatu prihoda od namjenske cestarine u 2022. godini od nešto više od 222 milijuna KM, odnosno povećanje za 2,78% ili za 6 milijuna KM u odnosu na 2021. godinu. Nadalje, u razdoblju 2023.-2025. godina očekuje se daljnji stabilni rast ovih prihoda prema prosječnoj godišnjoj stopi od 3,18%. Isto za Županiju Posavsku znači projiciranu naplatu od ukupno 579.610 KM u 2023. godini, 596.950 KM u 2024. godini i 617.390 KM u 2025. godini. Kao i u slučaju prihoda od neizravnih poreza koji pripadaju upraviteljima cesta, i prihodi od namjenskih cestarina za financiranje autocesta i cesta, na temelju županijskih propisa, dijele se na županijski proračun i proračune općina i gradova Županije Posavske. Stoga se za Proračun Županije Posavske u razdoblju 2023.-2025. godina projicira njihova naplata u iznosima od 336.170 KM, 346.230 KM i 358.080 KM respektivno.

Prihodi od poreza na dobit

Pozitivni trendovi u 2021. godini, koji su bili rezultat značajnog oporavka gospodarske aktivnosti, rezultirali su rastom očekivane naplate prihoda od poreza na dobit u Federaciji BiH od približno 23% i prognozirano ostvarenje od nešto više od 482 milijuna KM. Uzimajući u obzir visoku razinu inflacije, koja će dovesti do značajnog porasta troškova poslovanja, očekuje se da će u 2023. godini doći do smanjenja naplate prihoda od poreza na dobit za 3,53%, dok je u razdoblju 2024.-2025. godina prateći pozitivne makroekonomske prognoze, očekivana ponovna uspostava pozitivnog trenda kretanja, sa stopama rasta od 3,05% i 3,39% respektivno.

U 2023. godini očekuje se da će Proračun Županije Posavske ostvariti 5.439.000 KM prihoda od poreza na dobit, što je za oko 200 tisuća manje od plana za 2022. godinu. U razdoblju 2024.-2025. godina, uz očekivane pozitivne stope rasta, projicira se povećanje naplate županijskih prihoda od poreza na dobit pa njihove projekcije iznose 5.602.500 KM i 5.793.200 KM respektivno.

Prihodi od poreza na dohodak

Prateći pozitivna očekivanja vezana za tržište rada u Federaciji Bosne i Hercegovine, očekuje se, također, i stabilan rast prihoda od poreza na dohodak sa stopama rasta od 5,75%, 6,43% i 6,59% u razdoblju 2023.-2025. godina.

Za Proračun Županije Posavske to znači očekivanu realizaciju u iznosima od 3.845.050 KM u 2023. godini, 4.085.170 KM u 2024. godini, te 4.347.690 KM u 2025. godini. Navedene projekcije preuzete su iz dokumenta Revidirane projekcije javnih prihoda za 2022. godinu i projekcije za razdoblje 2023.-2025. godina Federalnog ministarstva financija iz svibnja 2022. godine.

Ostali porezni prihodi

Na temelju važećih županijskih propisa, a uzimajući u obzir tekuće trendove naplate prihoda od poreza na imovinu, domaćih poreza na dobra i usluge i ostalih poreza, te osobito uzimajući u obzir izvanredan oporavak u 2022. godini u odnosu na prethodne godine, očekuje se da će Proračun Županije Posavske u 2023. godini ostvariti nešto manju naplatu ovih prihoda odnosno 3,83% manje. U razdoblju 2024.-2025. godina, sukladno projekcijama makroekonomskih kretanja doći će do njihovog blagog povećanja i to za 0,41% i 0,06% respektivno, pa se isti planiraju u iznosima od 436.300 KM i 436.550 KM.

Neporezni prihodi

Pretpostavljene stope rasta neporeznih prihoda (isključujući namjenske neporezne prihode) u razdoblju 2023.-2025. godina nešto su skromnije od poreznih prihoda, pa se očekuje da će Proračun Županije Posavske u 2023. godini ostvariti 2.035.380 KM (rast za 0,42% u odnosu na 2022. godinu). Također, u razdoblju 2024.-2025. godina projicirana naplata neporeznih prihoda iznosi 2.048.530 KM i 2.052.360 KM, odnosno njihov rast za 0,65% i 0,19% respektivno.

Planirana realizacija namjenskih poreznih i neporeznih prihoda, uslijed njihovog usklađivanja s planiranom namjenskom potrošnjom, manja je u 2023. godini u odnosu na planirano u tekućoj godini za 16,24% ili za 489.190 KM manja. U razdoblju 2024.-2025. godina ponovno se očekuje njezin rast i to za 7,45% i 1,24% respektivno.

Tekući i kapitalni transferi

Prateći realizaciju tekućih i kapitalnih transfera u prethodnim godinama (2020., 2021. i 2022. godina), s osobitim naglaskom na tekuću potporu iz Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine s pozicije „Tekući transferi drugim razinama vlasti i fondovima – kantoni“ pri

Federalnom ministarstvu financija, u razdoblju 2023.-2025. godina se planiraju iznosi od po 3,8 milijuna KM za provođenje strukturalnih reformi i financiranje/sufinanciranje infrastrukturnih projekata u omjeru 50%:50%. Navedenim iznosima su u svakoj godini dodana planirana sredstva iz Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine za primjenu Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji s djecom u iznosima od po 230 tisuća KM. U 2023. godini planira se i iznos od 1,7 milijuna KM sredstava iz 2022. godine za realizaciju infrastrukturnih projekata. Promatrano u odnosu na plan za 2022. godinu u 2023. godini očekuje se manja ukupna realizacija tekućih i kapitalnih transfera za 38,51%.

Rizici po projekcije prihoda

Srednjoročne projekcije javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine, a time i Županiji Posavskoj, prate pozitivna makroekonomska očekivanja u kretanju onih agregata s kojima su u značajnoj korelaciji. U cilju očuvanja fiskalne discipline uključeni su i procijenjeni učinci pojedinih visokih rizika po ostvarenje makroekonomskih prognoza. Projekcije su usko vezane uz pretpostavljenu brzinu oporavka ekonomije u postpandemijskom razdoblju, ali i uz najnovija negativna događanja u Ukrajini i njihov učinak na globalnu svjetsku ekonomiju. Međutim, krajnja nepredvidivost mogućih budućih šokova (osobito ubrzani rast inflacije) može dovesti do značajnih promjena u krajnjem ishodu projekcije javnih prihoda.

Kao i do sad, na drugačiji ishod u naplati javnih prihoda mogli bi utjecati i neplanirane izmjene poreznih politika, značajna odstupanja u kretanju koeficijenta raspodjele prihoda od neizravnih poreza između entiteta u odnosu na trenutno procijenjeni, promjene u razini planirane otplate vanjskog duga, promjene u izdvajanju prihoda od neizravnih poreza za Institucije BiH, rad porezne administracije, te razvoj drugih događanja poput novih elementarnih nepogoda.

Pregled okvirnog plana prihoda u razdoblju 2022.-2025. godina

U nastavku dajemo tablični prikaz okvirnog plana prihoda, primitaka i financiranja u razdoblju 2022.-2025. godina. Tablica je podijeljena u dva dijela, u prvom dijelu iskazan je plan proračunskih prihoda, dok je u drugom dijelu iskazan plan prihoda iz ostalih izvora (namjenski prihodi, namjenske tekuće i kapitalne potpore i donacije, te kapitalni primici).

Projekcije osnovnih skupina poreznih prihoda (prihodi od poreza na dobit poduzeća, prihodi od neizravnih poreza i prihodi od poreza na dohodak) preuzete su iz revidiranih projekcija javnih prihoda za 2022. godinu i projekcija za razdoblje 2023.-2025. godine, primljenih u svibnju 2022. godine od Federalnog ministarstva financija, a izrađene na temelju podataka Upravnog odbora Uprave za neizravno oporezivanje (OMA).

Projekcije kretanja prihoda iz ostalih izvora (namjenski prihodi, namjenske tekuće potpore, kapitalne potpore, donacije i primici) sačinjene su na temelju povijesnih podataka.

Vrsta prihoda	Izvršenje 2021.	Plan 2022.	Projekcije 2023	Projekcije 2024.	Projekcije 2025.	Indeks 2023/2022	Indeks 2024/2023	Indeks 2025/2024
UKUPNO PRIHODI, PRIMICI I FINANCIRANJE (I+II)	48.389.030	57.492.550	55.759.970	56.507.520	60.125.710	96,99	101,34	106,40
I UKUPNO PRORAČUNSKI PRIHODI (A+B+C+D)	44.518.694	49.064.160	49.394.290	51.665.730	55.250.180	100,67	104,60	106,94
A. Porezni prihodi (1+...+5)	38.123.719	43.114.530	45.458.910	47.717.200	51.297.820	105,44	104,97	107,50
1. Prihodi od neizravnih poreza	30.851.267	33.515.570	35.735.840	37.589.810	40.717.080	106,62	105,19	108,32
2. Porez na dobit pojedinaca i poduzeća	3.489.750	5.554.840	5.441.100	5.604.010	5.794.700	97,95	102,99	103,40
3. Porez na dohodak (uklj.zaost.upl.por.na plaću)	3.399.181	3.592.290	3.847.450	4.087.080	4.349.490	107,10	106,23	106,42
4. Domaći porezi na dobra i usluge	7.416	6.150	5.820	5.650	5.330	94,63	97,08	94,34
5. Prihodi po osnovi zaost.obveza i ostali porezi	376.105	445.680	428.700	430.650	431.220	96,19	100,45	100,13
B. Neporezni prihodi (1+2+3)	1.701.765	2.026.940	2.035.380	2.048.530	2.052.360	100,42	100,65	100,19
1. Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	14.830	14.630	14.820	14.920	14.920	101,30	100,67	100,00
2. Naknade i pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga	906.496	1.081.150	1.085.360	1.093.210	1.095.840	100,39	100,72	100,24
3. Novčane kazne (neporezne prirode)	780.439	931.160	935.200	940.400	941.600	100,43	100,56	100,13
C. Tekući transferi	4.693.210	3.922.690	1.900.000	1.900.000	1.900.000	48,44	100,00	100,00
D. Primici od financijske imovine i zaduživanja	0	0	0	0	0			
II. PRIHODI IZ OSTALIH IZVORA (1+...+5)	3.870.336	8.428.390	6.365.680	4.841.790	4.875.530	75,53	76,06	100,70
1. Porez.i neporez.prihodi po osnovi pos.propisa	2.011.263	3.012.870	2.523.680	2.711.790	2.745.530	83,76	107,45	101,24
2. Tekući i kapitalni transferi	1.847.681	5.415.520	3.842.000	2.130.000	2.130.000	70,95	55,44	100,00
3. Donacije	1.250	0	0	0	0			
4. Kapitalni primici	10.142	0	0	0	0			

6. Predviđene promjene javnog duga Županije Posavske u razdoblju 2023.-2025.godina

Stanje dugoročnih obveza Proračuna Županije Posavske na dan 31.12.2021. godine iznosi 3.507.743 KM, od čega se 94,16% odnosi na dugoročne obveze po vanjskom dugu (3.302.926 KM), a 5,84% na dugoročne obveze u zemlji po ugovorima o financijskom leasingu za putnička vozila (204.817 KM).

U Proračunu Županije Posavske za 2023. godinu potrebno je planirati sredstva za otplatu vanjskog pozajmljivanja u apsolutnom iznosu od 524.780 KM, te izdatke za kamate na vanjsko pozajmljivanje u apsolutnom iznosu od 24.010 KM.

Ova sredstva se odnose na otplatu:

- 1) kredita UniCredit Bank Austria AG - Podugovor o kreditu za Projekt nabavke, obuke i održavanja medicinske i nemedicinske opreme i usluga u Kantonalnoj bolnici Orašje, i
- 2) kredita Export-Import Banka Koreja/EDCF - Podugovor o zajmu za Projekt Modernizacija bolnica u Bosni i Hercegovini - Faza II.

Kretanje izdataka po osnovi otplate duga (glavnice i kamata, zaokruženo na desetice) u razdoblju 2021.-2025. godina prikazano je u tablici ispod.

Izdaci za otplate dugova i izdaci za kamate u razdoblju 2021.-2025.godina

Opis	Izvršenje	Plan	Projekcije		
	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Kredit Export-Import banke Koreja	99.723	106.500	111.150	109.770	108.310
o/č glavnica	82.673	88.600	94.490	94.490	94.490
o/č kamate	17.050	17.900	16.660	15.280	13.820
Kredit UniCredit Bank Austria	447.992	442.820	437.640	432.450	430.290
o/č glavnica	430.283	430.290	430.290	430.290	430.290
o/č kamate	17.709	12.530	7.350	2.160	0
UKUPNO:	547.715	549.320	548.790	542.220	538.600

Napomena: Zbog mogućih tečajnih razlika iznosi planirani za otplate dugova (glavnica i kamate) su u planu zaokruženi na više. Kao okvirni tečaj KRW-KM korišten je 1 KRW=0,0016 KM

Očekivano stanje vanjskog duga (glavnice kredita u jedinicama KM) na dan 31.12. u razdoblju 2022.-2025.godina je:

Opis	Stanje duga na dan 31.12.			
	2022.	2023.	2024.	2025.
Kredit Export-Import banke Koreja	1.133.798	1.039.315	944.831	850.348
Kredit UniCredit Bank Austria	1.721.131	1.290.848	860.566	430.283
UKUPNO:	2.854.929	2.330.163	1.805.397	1.280.631